

Even voorstellen...

Op de achterkant van deze nieuwsbrief staan enkele lokale libellenwerkgroepen vermeld. Wat doen deze werkgroepen nu precies? Welke initiatieven komen binnen de werkgroepen van de grond? Hoe zijn ze georganiseerd, en wat is hun werkgebied?

In deze vaste rubriek wordt de mogelijkheid gegeven om je eigen werkgroep voor te stellen. Misschien dat dit kan leiden tot een uitwisseling van leuke ervaringen. De spits zal worden afgebeten door de Vlinder- en Libellenwerkgroep van de Krimpenerwaard, die tevens het voorstel deed voor deze rubriek.

Vlinder- en Libellenwerkgroep Krimpenerwaard

In deze NVL-Nieuwsbrief wil ik wat vertellen over de Vlinder- en Libellenwerkgroep Krimpenerwaard, haar werkgebied, activiteiten en natuurlijk over het voorkomen van de verschillende soorten libellen binnen het werkgebied.

De werkgroep, die in 2001 werd opgericht, maakt deel uit van de Natuur en Vogelwerkgroep De Krimpenerwaard. Vanaf de start is de coördinatie in handen van Paul Schrijvershof. Paul is een enthousiast en deskundig leider, die anderen weet te motiveren om bewust naar vlinders en libellen te (gaan) kijken. De kring met betrokken natuurvrienden breidt zich dan ook uit. Er zijn echter wel meer 'vlinderaars' dan libellenkenners.

Werkgebied

Zoals de naam al aangeeft is de Krimpenerwaard, in de provincie Zuid-Holland, ons werkgebied. Het gebied wordt ingesloten door de rivieren Lek en Hollandse IJssel en het riviertje de Vlist in het Noordoosten. Anders gezegd (het zij me vergeven, ik ben nu eenmaal wiskundedocent) het is de driehoek met hoekpunten Krimpen aan den IJssel, Schoonhoven en Gouda. De Krimpenerwaard bestaat voor een belangrijk deel uit veenweiden. Hierin liggen enkele dorpen en dorpjes, die nog altijd iets laten zien van het agrarisch gebruik van de Waard en dan met name de melkveehouderij. De weiden worden door een strak patroon van zeer veel sloten doorsneden. Wandelen en fietsen kun je over de karakteristieke tiendwegen en landscheidingen.

De meest interessante plekken voor de libellen zijn het parkachtige E.Z.H.-bos bij Krimpen aan den IJssel en het Loetbos bij Lekkerkerk. Beide zijn vrij jonge bosgebieden op veengrond, waarbij het kenmerkende slotenpatroon behouden is. Hierin zijn enkele vijvers en poelen gegraven, die libellenrijk zijn. Verder zijn er nog enkele Boezemlanden tussen

Ouderkerk en Gouda heel aardig voor libellen. De krabbescheersloten in de verschillende polders moeten ook nadrukkelijk worden genoemd.

Activiteiten

Naast het verzamelen van veel 'losse' libellenwaarnemingen, kunnen hier genoemd worden het fenologieonderzoek naar eerste en laatste data van soorten, het lopen van een algemene libellenroute en het inventariseren van de

Afgevlogen vrouwtje Groene Glazenmaker (*Aeshna viridis*). Foto: R.J. Koops

Groene glazenmaker.

Er is door Paul een cursus libellen kijken gegeven en jaarlijks zijn er enkele dialezingen over vlinders en/of libellen. Natuurlijk ontbreken de excursies niet. Deze gingen vooral naar mooie plekken buiten ons gebied. Voor dit seizoen staan er echter ook enkele gepland binnen de Krimpenerwaard! De regelmatig per mail verzonden Nieuwsbrieven blijken duidelijk in een behoefte te voorzien. Dat stimuleert om er op uit te trekken en houdt elkaar scherp. Deze zomer wordt er een gebiedsdekkende telling voor de Groene glazenmaker georganiseerd, gelijktijdig met het karteren van krabbescheer. Aan een verspreidingsatlas wordt (nog) niet gewerkt, maar mogelijk vindt het atlaswerk dat in meerdere provincies wordt verricht bij ons navolging?

Libellen

Binnen ons werkgebied zijn tot nu toe 28 soorten

libellen waargenomen. Sommige soorten betreffen duidelijk of waarschijnlijk zwervers, maar enkele hiervan zijn wel interessant omdat ze zich mettertijd wel eens in de Krimpenerwaard zouden kunnen vestigen. (Geschikt biotoop voorhanden en/of populaties in de omgeving van ons werkgebied bekend.)

Het betreft Weidebeekjuffer, Gewone pantserjuffer, Bruine winterjuffer, Azuurwaterjuffer, Vuurjuffer, Rivierrombout, Zwarte heidelibel, Geelvlakheidelibel en Noordse witsnuitlibel.

Kenmerkende soorten binnen ons gebied zijn Glassnijder, Vroege glazenmaker en Groene glazenmaker. De talrijkheid van deze laatste soort zal door het komend onderzoek duidelijk kunnen worden. Zeer algemeen zijn binnen de Krimpenerwaard:

Houtpantserjuffer, Variabele waterjuffer, Lantaarntje, Grote roodoogjuffer, Kleine roodoogjuffer, Paardenbijter, Blauwe glazenmaker, Viervlek, Gewone oeverlibel, Bloedrode heidelibel, Steenrode heidelibel. Leuk is ook het voorkomen van een 'zure' soort als Watersnuffel binnen het EZH-gebied bij Krimpen en de aangrenzende Krimpenerhout.

Toekomst

Voor wat betreft de toekomst ligt er volgens mij vooral de uitdaging om van verschillende soorten meer zekerheid over de status en talrijkheid te krijgen en natuurlijk de uitdaging om bij nog meer mensen de ogen voor deze prachtige insecten open te krijgen, want meer 'menskracht' is daarbij onontbeerlijk.

Dick Vuik e-mail: Dick Vuik gvu@wartburg.nl

NVL-excursie naar de Donkere waterjuffer in de Weerribben

De NVL heeft ongeveer een maand geleden via de e-mail-Nieuwsbrief (LNN 6:05) mensen uitgenodigd een bezoek te brengen aan één van de vindplaatsen van de Donkere waterjuffer in de Weerribben op zondag 14 mei.

Onderweg met de boot van SBB o.l.v. Jeroen Bredenbeek naar de petgaten werden door de 28 deelnemers al de nodige soorten ontdekt. Smaragdlibel (CORDAENE) vloog al in vrij grote aantallen net als Grote roodoogjuffer (ERYTNAJA). Verder werden al een aantal Glassnijders (BRACPRAT) en een enkele verse Bruine korenbout (LIBEFULV) gezien. Dit aangevuld met Purperreigers, Zwarte sterns en een Paapje. Juist voor het aanleggen werd nog een zeer verse Vroege glazenmaker (AESHSOS) uit het water gevestigd. Aan land werd ook meteen de eerste Zilveren maan ontdekt, gevolgd door een rups van de Grote vuurvlieder. En het echte feest moest nog beginnen.

Op deze locatie zijn in de 80er jaren twee petgaten gegraven en hetgeen uit de gaten is gekomen is ertussen gelegd. Hierdoor kun je over weinig kwetsbare vegetatie bij de oevers komen waar de Donkere waterjuffers zich bevinden, dit in tegenstelling tot de andere populaties. De eerste paar keer kijk je nog met een schuin oog naar de Lantaarntjes (ISCHELEG) maar zodra je een echte Donkere waterjuffer ziet, helder blauwgroen, zwart borststuk, twijfel je geen moment, hoogstens controleer je toch even de achterlijfsaanhangselen.

Het vrouwtje blijft lastig te onderscheiden van de alom aanwezige Variabele waterjuffer (COENPULC). Zeker omdat de meeste vrij donker waren, waardoor het patroon op het achterlijf en in het bijzonder S8, moeilijk te zien is. Met maar een klein deel van het petgat en alleen de dieren die vanaf de oever te zien waren kwam ik op 8 mannetjes, 5 vrouwtjes en 3 tandems maar er zijn er zeker meer gezien.

Ook de Noordse winterjuffers (SYMPPAED) lieten zich fraai zien, enkele losse exemplaren en tandems bevonden zich in de oevervegetatie. Mooie voorjaarsbeesten, donker met

Donkere waterjuffer (*Coenagrion armatum*).

Foto: René Manger

blauwige ogen. Helaas moet ik bekennen dat ik de enige Gevlekte witsnuit (LEUCPECT) die gezien is heb gemist.

Na de terugvaart splitste de excursie zich op, een deel ging naar Zeeland voor de Amerikaanse bosruiter, een ander deel naar het Fochteloërveen waar een groep Roodpootvalken zat. De geschiedenis in Zeeland is mij onbekend maar naast de Roodpootvalken werden in het Fochteloërveen ook Maanwaterjuffers (COENLUNU), Watersnuffels (ENALCYAT), Viervlekken (LIBEQUAD) en zeer grote aantallen Noordse witsnuitlibellen (LEUCRUBI) gezien.

Het was een zeer geslaagde excursie waarvoor ik Jeroen Bredenbeek SBB graag nogmaals wil bedanken.